

IVAN CELMIĆ, dipl. ing. građ. (1917.-2010.)

Nedavno nas je zauvijek napustio čovjek koji je ostavio značajan trag u hrvatskom građevinarstvu druge polovice 20. stoljeća dajući svojim velikim stručnim znanjem i organizacijskim sposobnostima golem, doprinos njegovom znanstvenom i stručnom napretku. Bio je voditelj ili sudionik najvećih i najsloženijih naših projekata u cestogradnji. Za njega se može reći da je zapravo bio i prvi naš suvremeni *project manager*. Ponajprije je djelovao kao čovjek prakse. Bio je čovjek i stručnjak koji je usmjeravao i poticao kolege i suradnike da svoj posao rade stručno i savjesno. Među prvima je uočio da je za razvoj suvremenoga građevinarstva potrebno razvijati stručno obrazovanje i istraživački rad, za što je nužna najsuvremenija oprema. I to je ustrajno provodio kroz cijeli svoj radni vijek.

Ivan Celmić, dipl. ing. građ., rođen je 1917. u Sinju u uglednoj građanskoj, posjedničkoj i alkarskoj obitelji. Osnovnu je školu i gimnaziju završio u rodnom Sinju, a potom je studirao na Građevinskom odsjeku Tehničkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu od 1937. do 1942. i od 1946. do 1947. Od 1947. do 1950. bio je sudionik izgradnje brze ceste, poznate i kao "Autoput *bratstvo-jedinstvo* Zagreb – Beograd".

U Laboratoriju građevinarstva Zagreb počeo je raditi 1950. Iz te je institucije nastao Institut građevinarstva Hrvatske, institucija koja se razvila u najveći građevinski institut u Hrvatskoj i ondašnjoj Jugoslaviji. Tom je razvitku ing. Ivan Celmić dao golem doprinos. Od 1952. ing. Celmić je bio voditelj geomehaničkog odjela, od 1956. pomoćnik direktora IGH, a tehnički je direktor bio od 1964. do kraja 1976. Od 1977. do umirovljenja potkraj 1981. bio je tehnički direktor Građevinskog instituta.

Za rada u IGH-u više je puta, najčešće dekretom, premještan na velika i složena gradilišta. Tako je od 1953. do

1956. bio uključen u gradnju sirijske luke Latakija, 1958. je vodio gradnju hrvatskog dijela brze ceste Zagreb – Ljubljana, 1961. bio je glavni inženjer na gradnji ceste Zagreb – Kumrovec, a od 1962. do 1964. tehnički je i organizacijski upravljao investicijskom grupom na gradnji Jadranske magistrale od Povila (kraj Novoga Vinodolskog) do granice sa Crnom Gorom. Od 1968. je vodio ispitivanja, projektiranje i kontrolu kvalitete na našoj prvoj autocesti između Zagreba i Karlovca. Stručno je obrazlagao i branio tu investiciju u Zagrebu, Beogradu i u Međunarodnoj banci u Washingtonu. Autocesta je puštena u promet 1972. godine.

Od 1970. do 1973. bio je predsjednik posebne komisije koja se bavila utvrđivanjem mreže magistralnih cesta u ondašnjoj Jugoslaviji. Od 1975. vodio je istraživanja i pripreme radove, a potom kontrolu kvalitete onda najdužega hrvatskog i jugoslavenskog tunela Učka (duljine 5062 m) koji je pušten u promet 1981. Kao tehnički direktor IGH-a izravno je organizirao i koordinirao pripreme i istraživačke radove te izradu studije za most kopno – otok Krk, a tijekom je izvedbe ustrojio kontrolu kvalitete i pratio njezino provođenje.

Istodobno je bio vrlo aktivan u rješavanju organizacijskih problema u Institutu građevinarstva Hrvatske i najzaslužniji je za pretvaranje IGH u znanstvenu instituciju, a aktivno je sudjelovao u organizaciji udruživanja IGH i Građevinskog fakulteta u Zagrebu u znanstveno-nastavno-stručnu instituciju Građevinski institut.

Iz njegove bogate radne biografije teško je posebno izdvojiti ono što je najvažnije. Ipak izdvajamo nekoliko najznačajnijih njegovih doprinosa. To su:

- pretvaranje Laboratorija građevinarstva Zagreb u Institut građevinarstva Hrvatske
- operativno vođenje i koordinacija svih djelatnosti IGH i kasnije GI-a, što je obavljao kao dugogodišnji tehnički direktor
- stručni i organizacijski poslovi u gradnji najznačajnijih cestovnih prometnica, posebno na "autocesti" Ljubljana – Zagreb – Beograd i Jadranskoj magistrali
- koordinacija svih poslova u pripremi i gradnji te kontroli kvalitete velikih graditeljskih pothvata: autoceste Zagreb – Karlovac, tunela Učka i mosta kopno – otok Krk
- stručni i istraživački doprinos organizaciji i tehnologiji gradnje cestovnih prometnica koji su dijelom i objavljeni u njegovim publiciranim radovima.

U Laboratoriju građevinarstva Zagreb došao je s gradilišta brze ceste Zagreb – Beograd na kojoj su postojali terenski laboratoriji koji su se uglavnom bavili ispitivanjima betona i asfalta te geotehničkih ispitivanja. Iako su bili skromno opremljeni, dali su velik doprinos zadovoljavajućoj kvaliteti radova što je Celmićeva zasluga jer je znao procijeniti njihov značaj.

U Laboratoriju je počeo raditi nedugo nakon njegova osnivanja kada je u njemu bilo samo četvero zaposlenih, od

stručnog osoblja jedan inženjer i jedan laborant. Za prerastanje Laboratorija u IGH uz postizanje stručne kompetentnosti trebalo je svladati dosta prepreka koje su se manifestirale otporima i nerazumijevanjem. Takve prepreke nisu imali slični instituti u Beogradu i Ljubljani koje je osnovalo savezno ministarstvo od koga su dobili odgovarajuće zgrade i opremu.

Institut se nije mogao razvijati ostajući u skučenom prostoru u Leskovačkoj ulici, zato je i počela gradnja novih prostora u Rakušinoj ulici, na ondašnjoj gradskoj periferiji, među vrtovima i oranicama, što je naišlo na osporavanja onih koji nisu sagledavali razvoj grada i Instituta. Institut stalno jača, materijalno, a naročito kadrovski. Osnivaju se i podružnice u Splitu, Osijeku i Rijeci te laboratoriji u Sisku, Karlovcu, Dubrovniku, Puli, Zadru i Varaždinu.

Stasanje IGH-a u respektabilnu znanstvenoistraživačku instituciju usko je povezano s aktivnostima ing. Celmića, koji je u cijelom tom razdoblju bio glavni pokretač razvojnih planova i provoditelj njihovih ostvarenja. Tu su dolazile do izražaja njegova upornost, stručnost i vizionarstvo.

Ing. Celmić je aktivno sudjelovao u stvaranju Građevinskog instituta, koji je nastao 1977. udruživanjem ondašnjeg IGH i Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Ta znanstvena, nastavna i stručna institucija, u kojoj su uz IGH bila i 4 građevinska fakulteta, u petnaest godina postojanja dala je zapažen znanstvenoistraživački doprinos naročito u stvaranju znanstvenih kadrova.

Rad ing. Celmića na velikim cestograđevnim zahvatima, poput "autoputa" Zagreb – Beograd, Jadranskoj magistrali, autocesti Zagreb – Karlovac i obilaznicama Zagreba, Rijeke i Osijeka bit će nesumnjivo dugo cijenjen i pamćen. Posebno se to odnosi na Jadransku magistralu koja je u pedesetim i šezdesetim izgrađena kao velik razvojni projekt u rekordnim rokovima, unatoč teškom terenu i manjku odgovarajuće mehanizacije.

Organizirao je izradu studijske dokumentacije, projektiranje i nadzor grad-

nje prve naše prave autoceste između Zagreba i Karlovca. Bio je kao organizator uključen u gradnju tehnički i organizacijski vrlo složenih građevina kao što su most između kopna i otoka Krka te tunel kroz Učku. Sudjelovao je u istraživanjima varijanti autoceste Karlovac – Rijeka, na temelju kojih je i odabrana trasa i konačno izgrađena autocesta. Bio je također jedan od sudionika u izradi strategije i programa modernizacije i rekonstrukcije regionalnih i državnih cesta te pojedinih građevina na njima.

Rezultat svoga istraživačkog i stručnog rada objavljivao je u domaćim i inozemnim znanstvenim i stručnim časopisima, zbornicima znanstvenostručnih skupova i posebnim monografijama. Ukupno je objavio tridesetak radova. Časopisi u kojima su tiskani njegovi radovi su: „Naše građevinarstvo“, „Građevinar“, „Ceste i mostovi“, „Građevinarstvo“ i „Brücke und Strasse“. Od objavljenih radova istaknut će se ovdje nekoliko njih u kojima su dani vrlo zapaženi doprinosi graditeljskoj struci. To su:

- *Izrada zemljano-cementnih cesta i aerodroma,*
- *Analiza grešaka u izvođenju betonskih kolnika*
- *Teoretska i eksperimentalna analiza odnosa zbijenosti, vlažnosti i pritisaka u materijalima cestovnih nasipa*
- *Studija utjecaja morske vode na beton*
- *Gradenje cesta (s kooautorima).*

Zapažena su i vrlo cijenjena njegovi referati i izlaganja na znanstvenostručnim i društvenim skupovima saveznim i republičkim.

Ing. I. Celmić bio je društveno vrlo aktivan u stručno-društvenim organizacijama na razini ondašnje države SFRJ i republičkoj.

Za svoju bogatu istraživačku, stručnu i društveno-stručnu djelatnost ing. I. Celmić je dobio brojna državna i društvena priznanja: ordene, povelje, plakete, zahvalnice ... Između njih izdvojamo:

- Tri Ordena rada od predsjednika SFRJ
- Proglašenje za „počasnog člana doajena“ povodom 50. obljetnice Hrvatskog društva za ceste *Via Vita*
- Povelju za zaslužnog člana Saveza građevinskih inženjera i tehničara Hrvatske
- Nagradu za životno djelo od IGH
- Zlatnu kunu za životno djelo koju mu je dodijelila Hrvatska gospodarska komora u povodu 150. godišnjice svoga djelovanja.

Kad se govorilo i priznanjima znao je isticati da su mu najdraža ona koja je dobio od institucije u kojoj je proveo najveći dio svog radnog vijeka, a od koje je uz Nagradu za životno djelo dobio i posebnu zahvalnicu prigodom obilježavanja 50. obljetnice djelovanja IGH.

Zlatna kuna koju je dobio 2002. godine kruna je u niski priznanja koje je ing. I. Celmić dobio za svoju bogatu djelatnost. Do tada je to bio jedini građevinar dobitnik te nagrade kao *project manager*. Na svečanosti te podjele nagrada karakteristične su riječi kojima je izrazio zahvalnost na nagradi:

"Nadam se da je moje stvaralaštvo pridonijelo razvitku Hrvatske, ostvarivanju europskih standarda življenja, prvenstveno u prometnom pogledu. (...) Radio sam u vremenu planskog, odnosno usmjeravanog gospodarstva, ali politikom se nisam nikad bavio. Vjerujem u hrvatski prosperitet i ulazak u obitelj zapadnoeuropskih država."

U cijelom svom radnom vijeku ing. I. Celmić radio je savjesno i stručno dajući vrijedne doprinose unapređenju znanosti i struke kao organizator i provoditelj značajnih pothvata.

Osim kao istaknuti stručnjak I. Celmić je bio čovjek vrijednih ljudskih osobina. Bio je druželjubiv i spreman da pruži kolegijalnu pomoć, naročito mladim kolegama.

Ostat će trajno u lijepoj uspomeni svima koji su imali zadovoljstvo da ga poznaju, s njim se druže i surađuju.

Za sve što je za života uradio i kako se ponašao zaslužuje vječnu zahvalnost.

V. S.